

Persoonsvolgende financiering in Nederland

Een eerlijke verdeling van beschikbare middelen?

Martijn Koot
24 februari 2012

Inhoudsopgave

- **Wie zijn wij – wat is de VGN?**
- **Introductie AWBZ – de langdurige zorg in Nederland**
- **Toekenning van de zorg**
- **Extramurale bekostiging**
- **Zorgzwaartebekostiging (ZZB)**
- **Persoonsgebonden Budget (PGB)**
- **Effecten van ZZB en PGB op zorgaanbieders**
- **Grenzen aan persoonsvolgende bekostiging**
- **Geleerde lessen en toekomst persoonsvolgende bekostiging**

De VGN - I

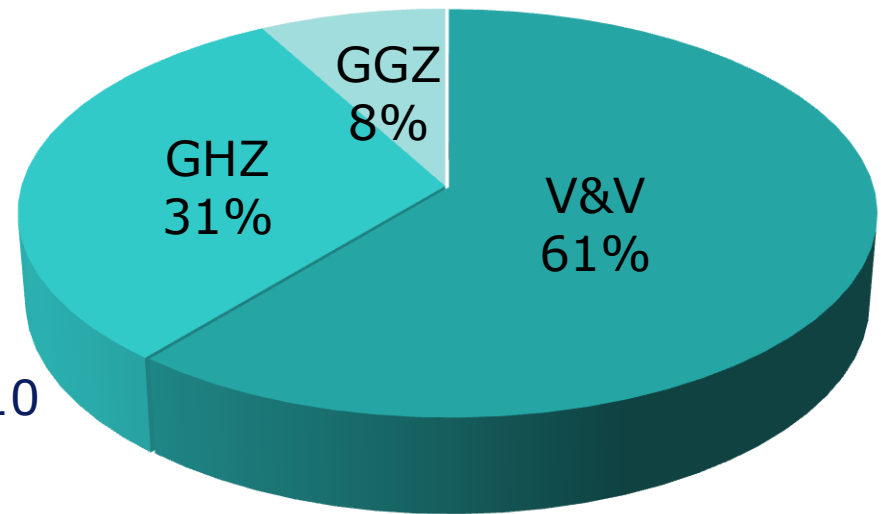
- **Wat is de VGN?**
 - Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland
 - ± 160 leden
 - particuliere instellingen
 - met jaaronzetten van € 100.000 tot € 500 miljoen
 - ± 160.000 cliënten, 157.600 medewerkers (97.700 fte)
 - Subsectoren: VG, LG, ZG
 - 6,5 miljard in 2010

De VGN - II

- **Wat doet de VGN?**
 - Algemene ondersteuning aan de leden
 - Ondersteuning werkgevers
 - collectieve arbeidsovereenkomst
 - helpdesk
 - Belangenbehartiging op landelijk niveau, oa:
 - ontwikkelen van kwaliteitskader
 - landelijke regelgeving
 - bekostiging → persoonsvolgend systeem

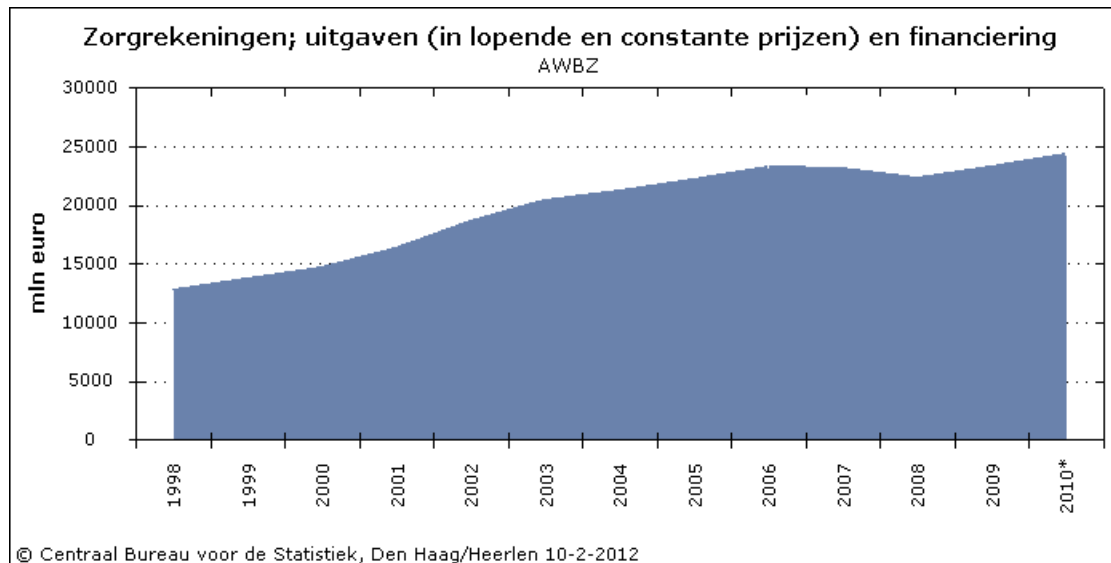
Langdurige Zorg in Nederland

- AWBZ: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
- Volksverzekering voor onverzekerbare zorg
 - Ouderenzorg (V&V)
 - Gehandicaptenzorg (GHZ)
 - Psychiatrische zorg (GGZ)
- Totaal: ruim 24 miljard in 2010

AWBZ Uitgaven

Enorme groei in AWBZ uitgaven

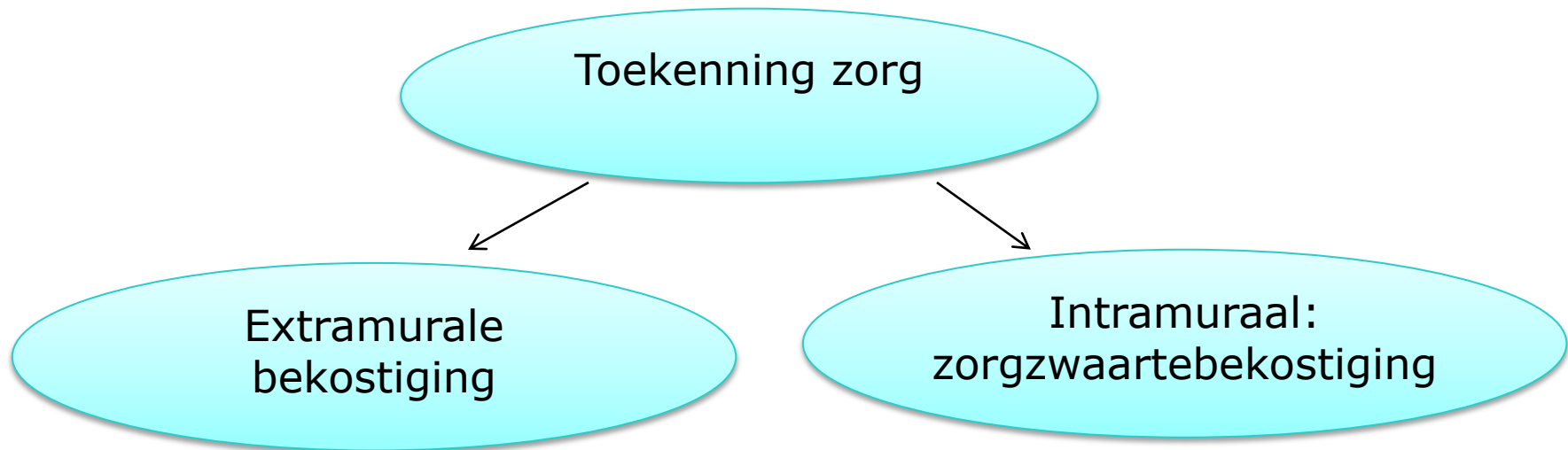
Van 12,7 miljard in 1998 naar 24,3 miljard in 2010!

Definitie persoonsvolgendheid

- **Wanneer is de financiering persoonsvolgend?**
 - Het geld volgt de cliënt

- **Randvoorwaarden:**
 - Het budget komt overeen met de zorgbehoefte
 - Cliënt kan daadwerkelijk kiezen (voldoende aanbod)

'Spoedcursus AWBZ'

1998: invoering persoonsgebonden budget (PGB)

 in theorie systeem van persoonsvolgende financiering

De toegangspoort naar de AWBZ

- **Cliënt meldt zich bij CIZ**
- **CIZ bepaalt hoogte van indicatie door:**
 - Beperking cliënt
 - Omgeving van cliënt
 - Vaststelling van zorgzwaarte
- **Vrijwel geen prioriteitsregels**
- **Indicatie 5 jaar geldig, daarna herindicatie**
- **Cliënt maakt keuze ZIN of PGB**

Extramurale bekostiging

- **Elke cliënt ontvangt op maat gesneden CIZ-indicatie**
 - zorgbehoefte op basis van functies:
 - verzorging, verpleging, begeleiding, behandeling
 - én zorgbehoefte op basis van aantal uur per functie
- **Cliënt gaat met indicatie naar zorgaanbieder van keuze**

→ persoonsvolgend systeem

Overgang naar zorgzwaartebekostiging (ZZB) -I

- **Doel ZZB:**
 - transparant en persoonsvolgend bekostigingssysteem
 - toekomstbestendige AWBZ
 - keuzevrijheid cliënt
- **Macroneutraal:**
 - andere verdeling van dezelfde middelen
 - met instemming van de sector

Video Steinmetz de Compaan

Overgang naar zorgzwaartebekostiging (ZZB) - II

**Tot 2009
instellingsbudget:
aanbodgestuurd**

- financiering per bed en aanwezigheid van cliënt
- grote verschillen tussen cliënten met vergelijkbare zorgvraag

**Invoering zorgzwaarte:
vraaggestuurd**

- 30 pakketten voor verblijfscliënten
- Onderscheid in VG, LG, ZG en LVG
- 97% past in zorgzwaartepakket
- 3 %: Toeslag extreme zorgzwaarte

Zorgzwaartepakketten

ZZP	Jaartarief
1VG	€ 36.487
4VG	€ 59.283
7VG	€ 100.036
1LVG	€ 51.618
5LVG	€ 95.904
1SGLVG	€ 124.724

ZZP	Jaartarief
1LG	€ 48.216
4LG	€ 69.919
7LG	€ 90.264
1ZG-aud	€ 62.911
3ZG-aud	€ 125.666
1ZG-vis	€ 40.464
5ZG-vis	€ 93.079

Zorgzwaartebekostiging

- **Beschrijving ZZP:**
 - cliëntprofiel
 - functies (verpleging, begeleiding, behandeling, verzorging)
 - totaal tijd zorguren per cliënt per week
- **Zorgplan**
 - afspraken over invulling van de zorg over 1 jaar
 - opgesteld door cliënt(vertegenwoordiger) en begeleider
 - ruimte wordt bepaald door ZZP
 - mogelijkheden tot substitutie

Film: wonen en werken

- Filmpje VG3 client

Extreme zorgzwaarte

- **Toeslag extreme zorgzwaarte**
 - Indien zwaarste ZZP niet voldoet
 - Strengere criteria
 - Per jaar 163 miljoen beschikbaar
 - Gemiddeld €64.000 per toeslag per jaar
 - Bijna 2500 cliënten met toeslag

Invoeringstraject ZZB

Hoe is de invoering van ZZB verlopen?

- **2009-2011: herallocatietraject voor instellingen**
 - stapsgewijs van budgetfinanciering naar volledige ZZB
- **Aanpassingen zorgaanbieders**
 - Minder vrijheid in besteding van de middelen
 - Inzicht in zorgzwaarte leidde tot omslag in bedrijfsvoering, oa:
 - personeelsinzet
 - groepsgrootte
 - huisvesting
 - vergroten van eigen vermogen vanwege grotere financiële risico's

ZZB in de praktijk: grenzen aan persoonsvolgendheid

Totaal aan indicaties **beschikbare budget**

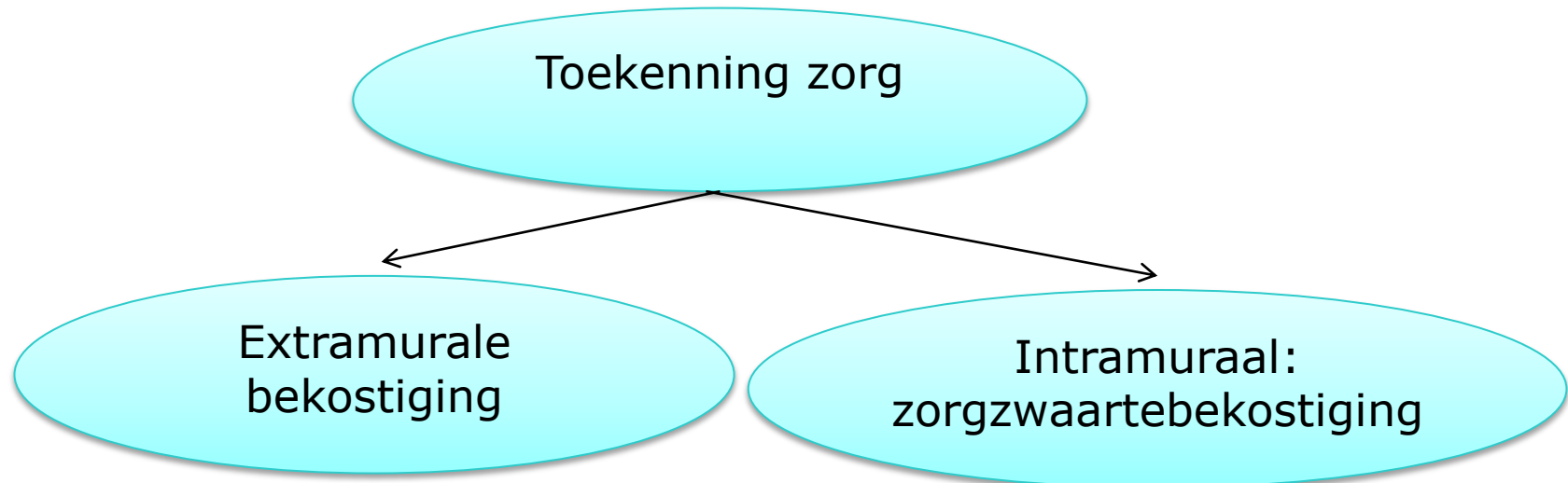

ZZB in de praktijk: grenzen aan persoonsvolgendheid

- **Indicatie is leidend voor de zorglevering, maar niet leidend voor de financiering!**
- **Begrenzing door:**
 - Regiobudget op basis van landelijk budget
 - Begrenzing door productieafspraken
 - Geen overcapaciteit

 Gevolgen van budgetbeperking liggen bij zorgaanbieder en cliënt

'Spoedcursus AWBZ'

Clïent maakt keuze: Zorg in Natura of PGB

Persoonsgebonden Budget (PGB) - I

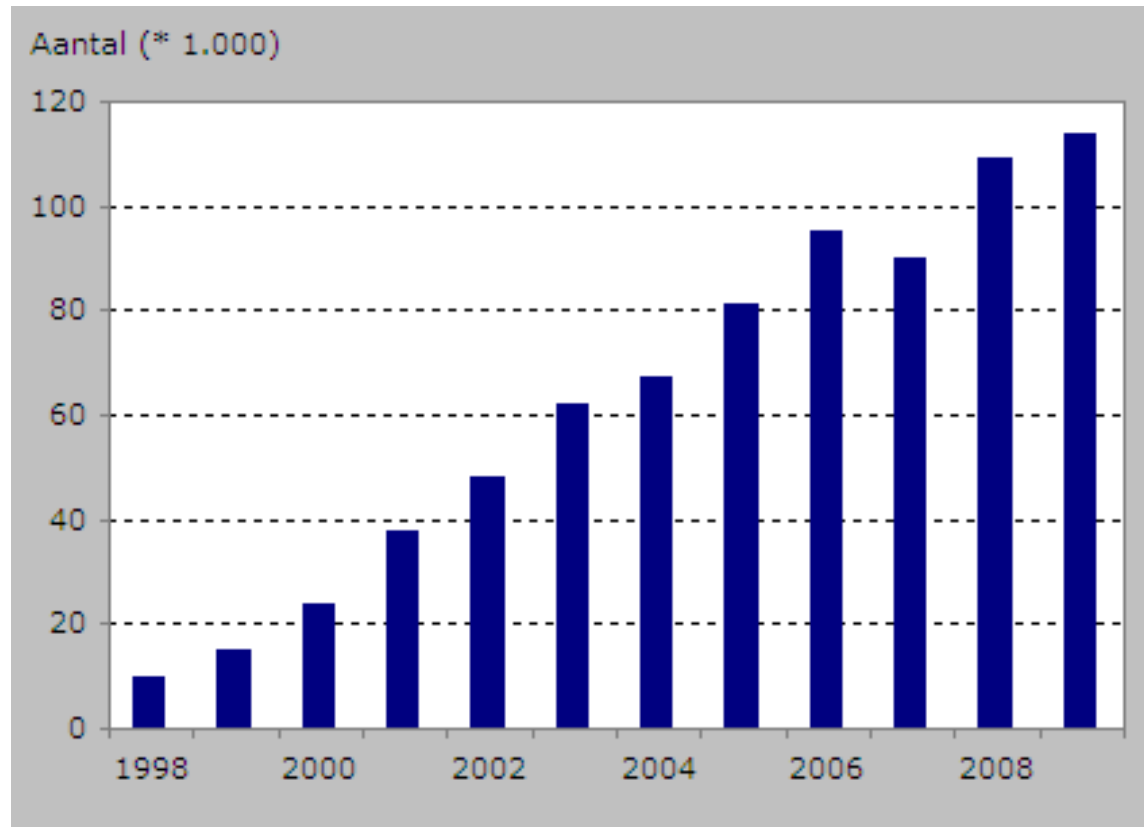
■ Wat is PGB?

- Budget waarmee cliënt zelf zorg inkoopt
- In 1998 ingevoerd
- Doel: eigen regie versterken
- Enorme groei: anno 2011 ruim 130.000 cliënten (AWBZ)
- Gemiddeld €51 per dag per cliënt (€18.600 per jaar)

PGB is volledig persoonsvolgend systeem

Persoonsgebonden Budget (PGB) – III

Explosieve stijging van ± 10.000 in 1998 naar ± 113.000 in 2009

Persoonsgebonden Budget (PGB) - II

ZZP	ZIN	PGB
1VG	€ 36.487	€ 46.866
4VG	€ 53.363	€ 67.562
7VG	€ 88.144	€ 80.957
1LVG	€ 51.618	€ 45.037
5LVG	€ 95.904	nvt
1SGLVG	€ 124.724	nvt

ZZP	ZIN	PGB
1LG	€ 48.216	€ 50.005
4LG	€ 58.320	€ 66.795
7LG	€ 76.241	€ 82.855
1ZG-aud	€ 56.316	€ 59.130
3ZG-aud	€ 114.962	€ 103.554
1ZG-vis	€ 40.464	€ 46.720
5ZG-vis	€ 82.749	€ 81.395

Tarieven per jaar

Tarieven zijn incl dagbesteding, excl behandeling (muv LVG, SGLVG bij ZIN)

Persoonsgebonden Budget (PGB) - IV

- **Hoe werkt het PGB?**
 - Indicatie wordt omgezet in budget voor cliënt
 - Cliënt krijgt budget op rekening gestort
 - Cliënt koopt zelf de zorg in - bepaalt zelf wie wanneer komt
 - Cliënt sluit zorgovereenkomst met zorgverlener(s)
 - max €56,- per uur
 - per zorgverlener max 40 uur per week
 - Cliënt is zelf verantwoordelijk voor administratie
 - Cliënt moet aantonen dat budget is uitgegeven; restant terugbetalen

***Je nieuwe werkgever
is nogal veeleisend***

Persoonsgebonden Budget (PGB) - V

- **Positieve effecten PGB**
 - Cliënt houdt zelf de regie
 - Cliënt kan zelf uitkiezen wie hem wanneer de zorg levert
- **Negatieve effecten PGB**
 - Verwachte afname ZIN bleef uit -> aanzuigende werking
 - Betaling van mantelzorgers die eerder gratis zorg verleenden
 - Fraudegevoelig
 - Financieel onbeheersbaar

Persoonsgebonden Budget (PGB) - VI

- **Effect op zorgaanbieders**
 - Veel zorgaanbieders bieden zorg aan PGBhouders
 - Nieuw type zorgaanbieder: de ouderinitiatieven
 - Innovatie in de zorg
 - Nieuw type kritische klant

Samenwerking PGB en ZIN

Filmpje: Vanboeijen - ouderinitiatief Foxheerd in Foxhol

Stysteem van Eigen Bijdrage

- **Eigen Bijdrage**
 - Vanaf 18 jaar
 - Hoogte wordt bepaald door zorggebruik
 - 13,40 per uur X aantal uren zorg
 - Maximale hoogte is afhankelijk van inkomen
 - Minimaal €18 per 4 weken
 - Rechtstreekse inhouding op PGB
 - Bij Zorg in Natura:
 - broninhouding bij uitkering of
 - factuur

Toekomst persoonsvolgende financiering

- **Afbrokkeling van persoonsvolgende financiering**
 - Overheveling lichtere vormen van zorg naar WMO
 - Forse inkrimping PGB
- **ZZP systematiek blijft gehandhaafd**
- **Toenemende druk op AWBZ middelen**
 - Beweging om AWBZ terug naar de zwaarste zorgvragers te brengen
 - Beweging om AWBZ tot uitsluitend het zorgdomein te brengen
 - Oa: geen welzijn, participatie, huisvesting

Geleerde lessen

- **Vraaggestuurd systeem leidt tot:**
 - Zorg op maat
 - Cliënt staat centraal en krijgt volwaardige rol
 - meer vraag dus hogere kosten
- **Probleem: beschikbare budget is beperkt**
 - bij ZIN: zorgaanbieder ontvangt minder voor cliënt dan op basis van indicatie verwacht mag worden
 - bij PGB: nieuwe maatregelen waardoor veel cliënten recht op PGB gaan verliezen